

Motion till riksdagen

1987/88:Jo42

av Lars Ernestam m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:93
om djurskyddslag, m. m.

I propositionen föreslås förstärkningar av skyddet för husdjur och djur som hålls i fångenskap. Djur skall skyddas inte bara mot lidande utan också mot sjukdom. För skötsel av husdjur krävs inte bara en god djurmiljö som främjar deras hälsa utan de skall också ges möjlighet till naturligt beteende.

Förslaget till ny djurskyddslag har inte remissbehandlats på sedvanligt sätt, varför myndigheter och organisationer vars medlemmar i hög grad berörs av den kommande nya lagen inte givits tillfälle att yttra sig. De bifogade remissvaren grundar sig på lantbruksstyrelsens lagförslag från 1982.

Enligt vår mening är mycket i lagtexten alltför allmänt hållet. Vi kan ha förståelse för att detaljbestämmelser som berör uppfödning av husdjur för livsmedelsproduktion – där det pågår en intensiv forskning som ständigt leder till nya rön – lämnas i form av anvisningar, men huvuddelen och särskilt allt som berör sällskapsdjur borde ha preciserats i lagtexten. Det vore därför önskvärt att man av lagtexten kunde utläsa vad som är godtagbart och icke godtagbart beträffande djurs behandling och vård. Det är olyckligt att lagtexten så ofta hänvisar till kommande detaljbestämmelser.

Inte mindre än 17 av lagförslaget 39 paragrafer lämnas över till regeringen eller lantbruksstyrelsen, vars tillämpningsföreskrifter kommer att återfinnas som följdförfattningar till lagen. Den blir därigenom mycket svåröverskådlig för den enskilde. Av lagrådets yttrande kan också utläsas en viss tveksamhet när man bl. a. säger: "Vad som möter läsaren i det remitterade lagförslaget kan grovt karaktäriseras dels som program- eller målsättningsstadganden, dels som gränsdragningsstadganden vilka i princip anger vad som får resp. icke får företagas i förhållande till djuren; bestämmelserna i sistnämnda del är ej i ringa mån försedda med förbehåll att de kan sättas åsido genom i administrativ ordning meddelade undantagsföreskrifter."

Vi känner sålunda stark tveksamhet inför den valda lagstiftningstekniken. Med hänsyn till behovet av förbättringar i djurskyddet vill vi inte motsätta oss att lagen i huvudsak antas. Vi anser dock att regeringen bör pröva möjligheterna att i lagtexten föra in preciseringar av det slag som nu hänvisas till följdförfattningar och återkomma till riksdagen med förslag härom.

Lagförslaget 2 §, som föreskriver att djur även skall skyddas mot sjukdom, innebär en avsevärd förstärkning av djurens rättmätiga behov av skydd. Vi har efter denna skärpning svårt att förstå försvagningen genom den följande 3 § som talar om "tillräcklig tillsyn". Det är ett svårdefinierbart begrepp, som vi anser bör bytas mot "daglig tillsyn", vilket jordbruksministern nämner i specialmotiveringen. Djur bör ses om varje dag. Något

kan ju inträffa med djurets hälsa, och snabba insatser kan krävas från vårdarens sida.

Det är t. ex. oförsvärligt att lämna katter ensamma veckovis, även om djuren har tillräckligt med foder och vatten. Höns och slaktsvin i stora automatiserade anläggningar kräver också daglig mänsklig tillsyn såväl med tanke på sjukdomar som risken för kannibalism. Därför bör det direkt i lagtexten krävas daglig tillsyn av de djur som omfattas av lagen.

I 4 § förslaget till djurskyddslag föreskrivs att djuruppfödning för livsmedelsproduktion skall ske i god miljö, på ett sätt som främjar djurens hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Generellt har vi i vårt land i dag goda stallmiljöer. Djurens hälsotillstånd har undan för undan förbättrats. Det är värdefullt att nu även djurens naturliga beteende uppmärksammas.

Vi delar i huvudsak den bedömning som jordbruksministern gör i propositionen när det gäller modern djurhållning. Det är samtidigt angeläget att noga följa utvecklingen så att de förändringar som nu genomförs leder till reella förbättringar för djuren.

Olägenheterna med att hålla höns i bur är väl beskrivna i propositionen. Vi delar uppfattningen att nuvarande bursystem är otillfredsställande från djurskyddssynpunkt. Det är uppenbart att de hämmar djurens naturliga beteende.

Det bör samtidigt noteras att svenska uppfödare gick ifrån systemet med golvuppfödning som en följd av alla problem som detta förde med sig – däribland bristande hygien, sjukdomar och kannibalism. Nu har nya metoder utvecklats och förbättringar för golvhönsen genomförts, men fortfarande kvarstår betydande svårigheter – något som erfarenheterna från Schweiz också bekräftar. Det är angeläget att det förbud mot burhöns som föreslås i propositionen inte leder till introduktion av andra och från djurskyddssynpunkt sämre system. Det kan ifrågasättas om det inte hade varit bättre att avvakta med det definitiva beslutet en femårsperiod.

Vår slutsats nu blir att regeringen bör återkomma till riksdagen senast om fem år med en redovisning av hur arbetet med de alternativa systemen utvecklats.

Bestämmelsen i 4 § om att djuren skall ges förutsättningar att bete sig naturligt är enligt vårt förmenande ett av de väsentligaste avsnitten i hela lagförslaget. Men denna bestämmelse omfattar uppenbarligen inte försöksdjuren eftersom deras situation inte regleras av 4 §. Vi tycker att kravet om förutsättningar för naturligt beteende är så grundläggande för den förändrade synen på djurskydd, att det bör lyftas fram till 2 § som bör få karaktären av en portalparagraf. I denna paragraf bör då även slås fast att djur skall skyddas inte bara mot sjukdom utan också mot skada. Vidare bör uttrycket "onödigt lidande" ändras till "otillbörligt lidande".

Det är angeläget att lantbruksstyrelsen nu följer upp bestämmelsen om djurs rätt till naturligt beteende för alla djurarter som omfattas av lagen när anvisningarna skall utformas. Kravet på att naturligt beteende skall medges måste innebära bestämmelser om rastgårdar för försökshundar och att t. ex. rovdjur som räv med stort rörelsebehov inte bara tillförsäkras tillräckligt utrymme utan också en lya som skyddar för insyn.

Innehållet i 10 § noteras med tacksamhet bland djurvänner om det innebär att svanskupering därmed måste upphöra. Lantbruksstyrelsen föreslås dock få rätt att medge undantag från operativa ingrepp som icke är befogade av veterinärmedicinska skäl "om det finns särskilda skäl". Vi anser att det skall fastläggas att detta inte gäller svanskupering, att Sverige bör underteckna Europarådets konvention om skydd för sällskapsdjur utan att reservera sig mot bestämmelsen om förbud mot svanskupering och utan att invänta att Norge och Finland fattar samma beslut. Ett undantag för operativt ingrepp finner vi dock befogat: kastrering resp. sterilisering av katter för att kunna hålla antalet nere i tätorter.

Vi anser att även 13 § som handlar om slakt m. m. bör omfattas av straffsanktionerna i 36 §.

15 § handlar om avlivning av djur som inte är s. k. slaktdjur. Några bestämmelser meddelas dock inte i paragrafen utan det överläts i helhet till regeringen eller lantbruksstyrelsen. Vi anser att det bör framgå av lagparagrafen att dränkning och kvävning inte får förekomma.

Enligt 16 § krävs tillstånd av miljö- och hälsoskyddsnämnden för viss verksamhet om den är yrkesmässig eller sker i större omfattning. En välkommen nyhet i paragrafen är att också pälsdjursuppfödning skall kräva tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnd. Det framgår dock inte vad som avses med "i större omfattning". Inte heller har till 16 § fogats möjligheter för regeringen eller lantbruksstyrelsen att meddela ytterligare föreskrifter. Ur rättssäkerhetssynpunkt måste detta anses otillfredställande. I nu gällande lagstiftning finns i anvisning angivet att om man exempelvis uppföder hundar som hobby med tre avelstikar så anses verksamheten ha "större omfattning". För att förhindra att begreppet måste preciseras genom prejudikat av regeringen bör detaljbestämmelser fogas till lagparagrafen.

19 § som behandlar användning av djur för vetenskapliga ändamål innebär en skärpning avseende djurförsök. Vi förstår dock inte varför man inte särskilt betonat lidandebegreppet och förtydligat det genom att direkt ange, att det gäller fysiskt såväl som psykiskt lidande. Vi menar att det vore välbetänt att just i djurförsöksparagrafen särskilt påminna om detta.

Folkpartiet har vid ett flertal tillfällen framhållit att den s. k. LD 50-metoden bör förbjudas.

Vid jordbruksutskottets behandling av djurskyddsfrågorna i JoU 1986/87:11 beslutade utskottet enhälligt att föreslå riksdagen att ge regeringen till känna behovet av kraftfulla insatser i syfte att åstadkomma en snabb avveckling av LD 50-metoden. Utskottet fann det lämpligt att regeringen övervägde ett förbud i samband med det beredningsarbete som redan då pågick i regeringskansliet och nu sålunda redovisats i propositionen. Riksdagens beslut följde utskottet.

Statsrådet hänvisar till att möjligheterna att införa ett sådant förbud inte närmare har belysts av djurförsöksutredningen. Statsrådet avvisar riksdagens hemställan om kraftfulla åtgärder och överlämnar ärendet till centrala försöksdjursnämnden för utredning.

Enligt folkpartiets uppfattning finns redan tillräckliga utvärderingar för att riksdagen skall kunna förbjuda användningen av LD 50-metoden.

Det förslag som folkpartiet vid ett flertal tillfällen framfört om förstärkning av lekmanrepresentationen i de djurförsöksetiska nämnderna tillgodoses nu i propositionen. Hälften av ledamöterna skall vara lekmän och den andra hälften skall utgöras av forskare och försöksdjurspersonal. Ordförande och vice ordförande bör vara opartiska och företrädesvis ha erfarenhet av dömande verksamhet. Folkpartiet har ingen erinran mot förslaget men finner det angeläget att riksdagen preciserar att de lekmän som skall företräda allmänintressen bör vara fristående i förhållande till sådan verksamhet som är beroende av försöksdjursverksamhet.

Vi delar inte uppfattningen att det skulle förhålla sig så som sägs i den allmänna motiveringen att: "Djurskyddet är en naturlig del av miljö- och hälsoskyddsnämndernas arbetsuppgifter." För att kunna utöva den tillsyn lagen föreskriver, behöver miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna förstärkas med särskilda befattningar för djurskyddstillsyn, så som lantbruksstyrelsen föreslagit.

29§ behandlar förbud mot att ha hand om djur. Om en person blivit ålagd att göra sig av med djur, är det angeläget att förhindra försäljning till bulvan. Vi anser därför att länsstyrelsen också skall godkänna den nye ägaren. En person kan också åläggas att minska sitt djurbestånd, varför paragrafens näst sista stycke bör få en ändrad lydelse, så att förbudet också kan gälla "en viss djurart utöver ett visst antal".

Hemställen

Med anledning av ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av preciseringar i lagtexten,
2. att riksdagen beslutar ge 2 § följande lydelse:

Djur skall behandlas väl och skyddas mot skada, sjukdom och otillbörligt lidande samt ges möjlighet att bete sig naturligt.

3. att riksdagen beslutar ge 3 § första stycket följande lydelse:

Djur skall ges tillräckligt med foder och vatten och daglig tillsyn.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en redovisning till riksdagen om fem år av hur arbetet med alternativ till burhönssystemet utvecklas,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lantbruksstyrelsen skall följa upp rätten till naturligt beteende hos alla djurarter,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undantagsregler från 10 §.

7. att riksdagen beslutar att straffsanktionerna i 36 § också skall omfatta 13 §.

8. att riksdagen beslutar komplettera 15 § i enlighet med vad i motionen anförts.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av kompletterande detaljbestämmelser till 16 §.

10. att riksdagen beslutar ge 19 § första stycket följande lydelse: Mot. 1987/88
Jo42
Djur får --- blodavtappning eller annat fysiskt såväl som psykiskt lidande. Vid verksamheten --- av lantbruksstyrelsen.
11. att riksdagen beslutar förbjuda LD 50-metoden.
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lekmännen i de etiska nämnderna skall vara fristående,
13. att riksdagen beslutar ge 29 § sista stycket följande lydelse:
Om den --- av djur eller en viss djurart utöver ett visst antal.
Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare. Ny ägare på vilken djur överlåtes skall godkännas av länsstyrelsen.

Stockholm den 31 mars 1988

Lars Ernestam (fp)

Bengt Rosén (fp)

Anders Castberger (fp)

Leif Olsson (fp)

Margareta Fogelberg (fp)

